

Instituttets/senterets vurdering – Institutt for språk og kultur

Prosjekttittel:	A position in (heritage) indigenous/national minority languages with a specific focus on Sámi language/linguistics liaised with AcqVA Aurora
Strategisk forankring	<p>Prosjektet er strategisk forankret gjennom nasjonale og internasjonale forpliktelser i forhold til urfolksforskning og urfolksspråk. I tildelingsbrevet til UiT fra eier (KD) heter det at "UiT skal ta et særlig ansvar for arktiske språk og spørsmål knyttet til urfolk og minoriteter i Arktis". Videre under punkt 4.2.5., som dreier seg om samarbeid mellom UiT, Nord universitet og Samisk høyskole om utdanningstilbudene innen samisk, slås det fast at "samarbeidet bør ha oppmerksomhet mot behovet for kompetanse i det samiske samfunnet, rekruttering av samiskspråklige studenter og behovet for flere ansatte med forskerkompetanse i samisk språk."</p> <p>Prosjektet må også sees i sammenheng med HSL sitt strategimål som sier at fakultetet skal være "ledende på samisk forskning og urfolksforskning blant annet gjennom komparative studier." Prosjektet vil styrke forskning om samisk språk på samisk innenfor AcqVA Aurora. Det vil bidra til rekrutteringen av samiskspråklige forskere, noe det er stor mangel på.</p>
Gjennomstrømmingsevne (navn fullførte dr.gradskand.)	<p>Når det gjelder Giellatekno har følgende kandidater disputert:</p> <p>Linda Wiechetek, 2018 Lene Antonsen, 2018 Uliana Petrunina 2020</p> <p>For AcqVA Aurora:</p> <p>Anna Wolleb (2015) Olga Urek (2016) Natalia Mitrofanova (2016) Tammer Castro (2016) Marta Velnic (2018), Mjoll Björnsdottir (2021),</p> <p>I tillegg ligger Bror Magnus Sviland-Strand godt an til å bli ferdig innen stipendperioden, også Isabel Nadine Jensen (2022)</p>
Forankring i fagmiljø	Ph.d.-prosjektet vil være forankret både i faggruppen for samisk, nærmere bestemt samisk språkvitenskap, forskningsgruppen Giellatekno og i Theme 1 i AcqVA Aurora: <i>Multilingual Minds and Factors Affecting Multilingual Outcomes</i> , AcqVA Aurora er et av de sterkeste fagmiljøene på UiT.
Rekrutteringsgrunnlag	Rekrutteringsgrunnlaget er smalt all den tid søkere må beherske samisk. Dette er imidlertid ei konstant utfordring som vil være gjeldende i lang tid framover. Både prosjektansvarlige, fagmiljøet for øvrig og instituttet er klar over dette, så alle vil bruke sine faglige nettverk for aktivt å rekruttere mulige søkere

Kvalitet på søknaden (herunder evaluering av prosjekt/fagmiljø)	<p>Dette er et etterlengtet prosjekt, der et sterkt forskningsmiljø i språkvitenskap og flerspråklighet, AcqVA Aurora, går sammen med samisk språkvitenskap. Temaet for prosjektet er svært aktuelt. Det bygger på ferske data og forskningsresultater som kom fram i en artikkel av Øystein Vangsnes (nordisk og AcqVA Aurora). Det har ei klar målsetting og vil bidra til økt kunnskap om samisk i skolen: Prosjektet skal undersøke hvorfor elever velger å slutte med samiskundervisning i løpet av skoleløpet. Svar på dette spørsmålet vil kunne bidra til konkrete tiltak for å bedre situasjonen og forhindre et slikt frafall.</p>
Forslag til veileder(e)	Trond Trosterud, Lene Antonsen, Fatih Bayram, Yulia Rodina (i kombinasjon)
Instituttets rangering av søknaden	1

February 19, 2022

Suggestion for PhD scholarship:

A position in (heritage) indigenous/national minority languages with a specific focus on Sámi language/linguistics liaised with AcqVA Aurora

Based on discussions among colleagues in the Sámi language and linguistics group and in AcqVA Aurora we would like to propose a PhD position on the “development and maintenance of Sámi as an indigenous (heritage) language from childhood into adulthood” through a multilingualism perspective. The position will be based both in the Sámi group (‘samisk faggruppe’) and in Theme 1 in AcqVA Aurora: *Multilingual Minds and Factors Affecting Multilingual Outcomes*. We believe that this is a potent way of creating a high-quality collaborative research environment for a candidate to explore issues in Sámi language and linguistics as well as become a foundation for further collaboration. The general topic suggested for the position concerns some very urgent matters pertaining both to Sámi specifically (please see below) and to other minority languages (indigenous and others included) in the Norwegian context and beyond:

How is competence in minority languages acquired, developed and maintained across the lifespan while shaped by the complex network of contexts and factors in a multilingual community?

Given the time, space and resources allocated to a PhD position, a single PhD project can and is expected to only tap into a subset of relevant issues outlined in this proposal. The specific research questions and methodologies of the actual project that will be carried out by the successful candidate will be discussed and determined with the candidate themselves. However, we see it as a very promising start for a continuous collaboration to be forged by the hosting research groups together leading to larger scale grant proposals for the examination of various relevant issues.

Description of the PhD position

The goal of the proposed PhD project is to give a better understanding of a recently revealed paradox in the education of Sámi children in Norway and how this paradox influences their competence in Sámi. During the last half decade or so the number of pupils with Sámi instruction at some levels has seemingly shown a steady increase and thereby created a positive impression moving forward. In his recent report, Øystein Vangsnes (Vangsnes, 2021), however, reveals a dramatically different picture. The novelty with Vangsnes' study is that he goes behind the aggregated numbers and looks at the data cohort-wise, following the numbers of each age cohort through the school years. Using this approach, he shows that there is a critical drop-out rate from Sámi instruction in the Norwegian school system from grade 1 to grade 10: 20% for North Sámi as a first language, and even higher rates for North Sámi as a second language. This drop-out phenomenon has been hidden behind an increased number of first graders during the last few years. Thanks to Vangsnes' study we are now presented with a

great opportunity to ask the question as to why the pupils choose not to continue studying Sámi or studying in Sámi and what this means for the Sámi language itself. The proposed PhD project will do just that. Its relevance lies thus both within psycholinguistics, sociolinguistics and education sciences: Answering this question will require a closer examination of both the content of the school instruction, the societal factors influencing the observed (drop-out) behavior and language competence in these individuals. Several studies show the key role formal education/training play in the development and maintenance of indigenous/heritage languages (e.g., Bayram et al., 2019; Vangsnes et al., 2017). The goal of the present project will be to take this received wisdom one step further and look at the case when this formal education is rejected by a substantial portion of the pupils.

Strategic anchoring

The position is strategically well anchored both locally and nationally for several reasons.

First, the position adheres to the Norwegian government's priorities and expectations on indigenous people's research by promoting recruitment opportunities for Sámi and other indigenous minority language speakers themselves to become competent researchers in their own language and contribute to the development of their indigenous languages as a language of science.

Second, in line with the above, the proposed position follows several strategic points in the allocation letter from the Ministry of Education and Research to UiT, according to which UiT is expected to take a particular responsibility for Arctic languages and issues related to indigenous peoples and minorities in the Arctic. More specifically, in the Ministry's development agreement (item 2.3), subgoal 1.4 states that "*UiT skal ta et særlig ansvar for arktiske språk og spørsmål knyttet til urfolk og minoriteter i Arktis*". Similarly, under item 4 ("Andre forutsetninger og krav"), section 4.2.5 discusses collaboration between UiT, Nord University and the Sámi University College on particular tasks related to Sámi educations and contains the following statement: "*Samarbeidet bør ha oppmerksomhet mot behovet for kompetanse i det samiske samfunnet, rekruttering av samiskspråklige studenter og behovet for flere ansatte med forskerkompetanse i samisk språk.*"

Third, the proposed PhD position aligns very nicely with the HSL's own strategic goals for 2014–2022 in which an expressed goal is "*å være ledende på samisk forskning og urfolksforskning blant annet gjennom komparative studier*". Although the strategy is now presumably up for revision, we do not expect this particular goal to be discontinued.

Fourth, it is a topic that is particularly relevant for the region of Northern Norway where several research institutions and projects investigating indigenous and historical minority languages have been established in the past proving a solid and active network base for the proposed position (cf. e.g. Giellatekno, that developed various language tools for Sámi languages; the DASAGO project that adapted the language assessment tool MacArthur-Bates Communicative Development Inventory (CDI) into North Sami; and AcqVA Aurora that adapted the Multilingual Assessment Instrument for Narratives (MAIN) into Sámi).

Finally, the proposed PhD position will also be in line with both UiT's and HSL's strategy in that it will (a) support and further develop an excellent research environment by establishing new and stronger collaborations between AcqVA Aurora and the Sámi language and linguistics group, strengthening both groups' visibility in the international arena as well as expanding each other's research capabilities; (b) establish ongoing communication channels for future collaborations focusing on large-scale external funding opportunities; and (c) via its focus on

the Sámi education the process will form a basis for the development of a Sámi teacher education program within HSL.

Anchoring in research environment

The PhD position will be jointly led by the Sámi group ('samisk faggruppe'), Giellatekno and AcqVA Aurora (*UiT Aurora Center for Language Acquisition, Variation & Attrition: The Dynamic Nature of Languages in the Mind*) funded for the period 2020–2024. The Sámi group consists of 3.2 positions in linguistics, 2 positions in literature and 1 PhD-candidate position in an NFR-project in sociolinguistics. The group is also involved in teacher education at UiT and has good knowledge about Sámi instruction in primary school as well as excellent connections with the Sámi community. The Giellatekno group, which has partly overlap with the Sámi group, has in recent years received funding from NFR for two projects: 2014–2017 and 2020–2023, and two PhD-candidates defended their dissertations in 2018.

The AcqVA Aurora Centre currently consists of approximately 40 active researchers, including 10 professors/associate professors, 11 researchers/postdoctoral research fellows (including five MSCA postdoctoral researchers), four PhD students, and eight Professor II positions (20% adjunct professors). The group members are involved in several research projects both locally and internationally (e.g., the MuMin, MultiLit, LESS and SALT projects financed by the Research Council of Norway, the MultiGender project funded by the Centre for Advanced Study, the HeLPiNG project funded by the Tromsø Research Foundation, and numerous projects funded by Marie Skłodowska-Curie Actions). The AcqVA Aurora Centre currently has two labs, the AcqVA lab and the PoLaR lab both of which host state-of-the-art tools for diverse types of methodologies widely used in psycholinguistic and neurolinguistic study of language use and acquisition.

AcqVA has had consciously and successfully invested in several postdoctoral positions dedicated to research only, creating an enormous force within our research group for high-quality and high-impact research. Nevertheless, it is important for a group like ours to also demonstrate our success in research education/training to become an even stronger competitor for external funding. The proposed PhD position will also add to the strengthening of our research group in that direction. In addition, the position will be able to contribute to recruitment to scientific positions in languages where there are major recruitment gaps.

Anchoring in research group

The PhD position will be affiliated with Theme 1 of the AcqVA Aurora Center. The research group of Theme 1 consists of an Associate Professor Yulia Rodina, Forsker Dr. Fatih Bayram, Adjunct Professor Cécile De Cat, and a post-doctoral fellow Aleksandra Tomic. Our research focuses on the dynamic nature of multilingual development and outcomes and aims to systematically unpack linguistic-internal and -external factors regarding their role in shaping linguistic competence variation in multilingualism. We have advanced expertise in heritage language bilingualism as well as first, second, and third language acquisition. We have been successful publishing in high impact journals, applying for external funding, obtaining grants, supervising students and research fellows at different academic levels, as well as disseminating our research. Our most recent dissemination project – the scientific exhibition *Mitt språk - min arv* had a section featuring indigenous and historical minority languages in Northern Norway, including Sámi and Kven as well as Romani.

We have extensive experience with research project management and an extensive research network of national and international collaborators, including world-leading experts in indigenous languages and language revitalization. More specifically, the current application is supported by Giellatekno as well as the Sámi language program at ISK. At the national level, one of our collaborators – the Center for Multilingualism across the Lifespan (MulitLing) - includes renowned experts in multilingualism, language policy and revitalization with a special focus on the Sámi and Kven languages.

Basis for recruitment

The recruitment of persons with competence in Sámi language is critical at all levels of society, be it education, health, media, public administration etc. This is also acknowledged at the HSL faculty, both at ISK and ILP: it has proven particularly challenging to fill the positions needed to maintain the teaching duties related to the courses in North Sámi offered by UiT. The pool of applicants to the proposed position is likewise expected to be rather modest compared to most other PhD positions advertised.

However, this general *recruitment crisis* for Sámi makes the position all the more important: it is essential to increase the number of individuals with research competence in Sámi so that the education of similar researchers, teachers and other language workers can be maintained, which in turn is essential for new generations of children and adolescents to develop a strong competence in the language(s). In this respect, higher education, including researcher training, is an important part of a dynamic system in which strengthening of all parts is necessary for the maintenance and development of the language society as a whole. Therefore, dismissing the position on the grounds of a poorer basis for recruitment would leave the field at loss.

Candidates for the position may come with diverse backgrounds, such as language sciences, psychology, education on condition that they have the Sámi competence to be able to conduct research in and on the language and its communities.

Signatures:

Fatih Bayram (sign.)

Yulia Rodina (sign.)

Lene Antonsen (sign.)

Trond Trosterud (sign.)

References:

Bayram, F., Rothman, J., Iverson, M., Kupisch, T., Miller, D., Puig-Mayenco, E., & Westergaard, M. (2019). Differences in use without deficiencies in competence: passives in the Turkish and German of Turkish heritage speakers in Germany. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*.

Vangsnes, Øystein A., Göran B. W. Söderlund & Morten Blekesaune (2017) The effect of bidialectal literacy on school achievement, *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 20:3, 346-361, DOI: 10.1080/13670050.2015.1051507

Vangsnes, Øystein A. (2021): Den samiske lekkasjen i grunnskulen. *Samiske tall forteller* 14. s. 19-40.

Instituttets/senterets vurdering – Institutt for språk og kultur

Prosjekttittel:	Gender, Sound and Protest in Today's Belarus / Kjønn, musikk og protest i dagens Hviterussland
Strategisk forankring	<p>Prosjektet er strategisk forankret i UiTs <i>Drivkraft i nord</i> og HSL sitt strategidokument <i>Mennesker og samfunn i Arktis</i>.</p> <p>Prosjektet bidrar til å svare på UiTs prioriterte forskningsstrategiske mål "Samfunnsutvikling og demokratisering" i et globalt perspektiv, med særskilt fokus på tre aspekter: 1) Samfunnsmessig og kulturell endring og globalisering; 2) Kunstens rolle som kultur og identitetsbygger; og 3) Kjønnssrollenes funksjon i sammenhengen sosial endring og utvikling.</p> <p>Prosjektet må sees i sammenheng med det samfunnsoppdraget HSL har gitt seg gjennom de gjennomgående strategiene, der det heter at "fakultetet vil særlig satse på fagmiljø som er eller kan bli fremst på sine felt nasjonalt og internasjonalt, og samtidig ta ansvaret for kunnskapsutvikling som er relevant for det nordnorske samfunnet og forståelsen av menneskers liv og påvirkning på samfunnsutvikling i nordområdene."</p> <p>I tillegg er prosjektet strategisk viktig for vår kunnskap om hva som skjer i relasjonen mellom Russland, Hviterussland og andre grensestater.</p>
Gjennomstrømmingsevne (navn fullførte dr.gradskand.)	<p>To ph.d.-kandidater har disputert på normert tid: Åsne Høgetveit (V2015-V2019) og Arve Hansen (V2016-V2020).</p> <p>Forskningsgruppen har én ph.d.-kandidat for tiden, Turid Austin Wæhler (V2019-V2023), som bestod sin midtveisevaluering i august 2021.</p>
Forankring i fagmiljø	Prosjektet er godt forankret i forskningsgruppen "Russian Space: Concepts, Practices, Representations" (RSCPR)
Rekrutteringsgrunnlag	Rekrutteringsgrunnlaget er tilfredsstillende. Fagmiljøet har identifisert potensielle søkere med master i russisk fra UiO, men også internasjonale søkere. Fagmiljøet vil følge opp disse, men også informere via egne nettverk.
Kvalitet på søknaden (herunder evaluering av prosjekt/fagmiljø)	<p>Fagmiljøet er godt og aktivt.</p> <p>Temaet for prosjektet brennaktuelt. Det analyserer protest i form av kulturelle uttrykk i en politisk konfliktsone, som akkurat i disse dager har utviklet seg til krig. Prosjektet fokuserer på metoder for kritiske</p>

	<p>ytringer gjennom sangtekster og musikk, der kvinner har en fremtredende posisjon. Det gir viktige konflikten blir militær og befolkningens muligheter for å uttrykke seg fritt blir vanskelig og direkte farlig.</p> <p>Forskningsgruppen har i flere år arbeidet med denne type problematikk, nemlig hvordan populærmusikk behandler og tolker konflikt i det post-sovjetiske området, og vil være godt rustet til å veilede og ellers bidra slik at en stipendiat vil lykkes med sitt ph.d.-prosjekt. Prosjektbeskrivelsen stiller klare spørsmål og virker godt avgrenset.</p>
Forslag til veileder(e)	Professor Andrei Rogatchevski (hovedveileder), Yngvar Steinholt (biveileder)
Instituttets rangering av søknaden	2

Instituttets/senterets vurdering

Prosjekttittel:	Gender, Music and Protest in Today's Belarus / Kjønn, musikk og protest i dagens Hviterussland
Strategisk forankring	<p>Krisen i Ukraina har igjen ført de østslaviske nasjonene fremst i mediebildet. Det dominerende medianarrativet er av en villet politisk konflikt, mens den russiske, ukrainske og hviterussiske befolkningens holdninger, ønsker og visjoner skyves i bakgrunnen. Vår forskning på ukrainsk-russiske relasjoner (i boka «A War of Songs» [2019], se seksjonen om fagmiljø nedenfor) har bekreftet hvordan de storpolitikken ofte virker splittende og er i utakt med selvoppfattelsen og identiteten til befolkningen i de aktuelle landene. Vi ønsker med dette prosjektet å ta dette videre ved å rette fokus på Hviterussland, der de nylige protestene har åpnet opp for rike alternative diskurser omkring nasjonal kultur og identitet. Det foreslåtte prosjektet skal munne ut i en PhD-avhandling som undersøker forholdet med musikk og identitet i den hviterussiske protestbølgen i 2020-21 i et kjønnsperspektiv. Internasjonale medier har skapt et bilde av opposisjonelle demonstranter i den siste hviterussiske protestbølgen, kanskje spesielt den kvinnelige demonstranten. Mediedekningen av protestene har ofte knyttet sammen kvinnes roller som opposisjonelle og som musikere. De tre kvinnelige opposisjonslederne – Tsikhanouskaja, Kalesnikava (også fløytist) og Tsepkala – er blitt beskrevet som et “rockeband”. Mens myndighetene i økende grad har møtt protester med vold, har kvinner fått en enda mer framtrekkende rolle i demonstrasjonene. Et vanlig mottrekk mot politivold er blitt kvinner som danner kjeder foran opprørspoliti mens de synger “Kupalinka”, en tradisjonell vuggesang om mor og datter. Denne sangen handler også om et tvangsekteskap og er dermed blitt et symbol på forholdet mellom det hviterussiske folket og den langsittende hviterussiske presidenten Aljaksandr Lukasjenka (som hhv. kvinnelige og mannlige part i dette tvangsekteskapet). Folkelig protest mot Lukasjenka ledsages svært ofte av spontane gatekonserter, som er blitt forbudt av myndighetene. Mange av artistene i disse konsertene er kvinner og i sin musikalske performans iscenesetter de seg som fremtiden til et nytt Hviterussland. Hvordan har hviterussiske kvinner funnet, eller skapt, dette felles rommet for musikk og protest? Hva bringer dem til dette rommet og hvilke musikalske og sosiale regler styres det av? Hvilke muligheter skaper bildet av den kvinnelige demonstrerende musikeren for hviterussiske kvinners selvrealisering? Er disse mulighetene varige eller midlertidige? Hvordan virker etnisitet, seksuell orientering, klasse og andre sosiale faktorer inn i produksjonen og resepsjonen av kjønnset lyd, i Hviterussland og andre steder? Å besvare disse spørsmålene vil bidra til UiTs prioriterte forskningsstrategiske mål “Samfunnsutvikling og demokratisering” i et globalt perspektiv, med særskilt fokus på tre aspekter: 1) Samfunnsmessig og kulturell endring og globalisering; 2) Kunstens rolle som kultur og identitetsbygger; og 3) Kjønnssrollenes funksjon i sammenhengen sosial endring og utvikling.</p>
Gjennomstrømmings evne (navn på fullførte dr.gradskandidater)	Begge våre fullførte PhD-kandidater disputerte på normert tid: Åsne Høgetveit (V2015-V2019) og Arve Hansen (V2016-V2020). Turid Austin Wæhler (V2019-V2023) bestod sin midtveisevaluering i august 2021. Hennes forventede innleveringsdato faller sammen med oppstartdatoen til den nye stipendiaten.

Forankring i fagmiljø	<p>Populærmusikk i det post-sovjetiske området er en integrert del av forskningsgruppen RSCPRs forskningsområde, som generelt omhandler hvordan russisktalende forestiller seg rommet omkring seg, påvirker det og endrer det. Som kulturuttrykk har musikk alltid vært en pålitelig indikator, ikke bare for å lodde den sosiale stemningen i et samfunn, men for kommende samfunnsmessige omskiftninger. Fildeling som plattform for musikalsk distribusjon har bidratt til å forkorte populærmusikkens responstid ytterligere og gjøre den til en av de mest aktuelle plattformene for meningsuttrykk, spesielt i samfunn der åpen offentlig debatt er fraværende. I 2019 utga fire RSCPR-medlemmer (Hansen, Rogatchevski, Steinholt og Wickström) en samskrevet monografi "A War of Songs" om hvordan populærmusikken behandler og tolker den russo-ukrainske konflikten. Boken plasserer seg sentralt blant de nyeste studiene av forholdet mellom populærmusikk og samfunn og har vunnet hederlig omtale i blant annet <i>Nordisk Østforum</i>, <i>Russian Review</i>, <i>Slavic Review</i>, <i>Europe Asia Studies</i>, <i>The Wire</i> og <i>Los Angeles Review of Books</i>. Rogatchevskis og Steinholt's samlede erfaring og ekspertise på fagfeltet gir en solid plattform for veiledning av det foreslåtte PhD-prosjektet. Rogatchevski har i tillegg familietilknytning til Hviterussland og behersker hviterussisk (slik kunnskap er avgjørende selv om majoriteten av hviterussere i dag snakker russisk). I 2018 utga Rogatchevski en artikkel om det hviterussiske postpunkbandet Krasnye Zvezdy. Steinholt har kommentert utviklingen i Hviterussland i riksdekkende medier (NRK P2/NRK2 TV) og musikkens rolle i de pågående protestene. Forskningsgruppen RSCPR fikk karakter 4 av 5 («very good») i HUMEVALS evaluering i 2017, og HSLs formidlingspris i 2019. Gruppens publiseringsrate er stabilt høy, med et økende antall artikler på både nivå 1 og 2 og åtte bøker og temanumre siden 2018 alene. Gruppen er også svært aktiv i konferanser og med mediebidrag (se https://en.uit.no/forskning/forskningsgrupper/sub?p_document_id=408709&sub_id=434233). Nylig ekstern finansiering: MSCA-IF (2019-21), CUNP (2022), EEA Grants (2022-24)</p>
Rekrutteringsgrunnlag	<p>PhD-prosjektet bør implementeres så snart praktisk mulig med henblikk på situasjonen i Hviterussland, som i øyeblikket vipper mellom progressive endringer etter tiår med stagnasjon, eller tilbakeslag og ny russisk dominans. Situasjonen i de østslaviske nasjonene kan få meget store og varige regionale konsekvenser i det viktige og sensitive grenselandet mellom Russlands "nære utland" og EUs nyeste medlemsstater. ISK og UiT har her muligheten til å være helt i front i studiene av endringer som ikke bare har verdens oppmerksomhet i øyeblikket, men som kan vise seg å få store konsekvenser for norske interesser i området (Hviterussland grenser til det nordiske samarbeidsområdet og norske Yara er storimportør av råvarer fra landet).</p> <p>I øyeblikket har ISK det eneste forskningsmiljøet i Norge som kan bidra med løpende kommentarer og dyptpløyende analyse av situasjonen i sin løpende utvikling, takket være en unik kombinasjon av kulturell, sosial og historisk bakgrunnskunnskap i forskningsgruppen RSCPR, dens ledere, medlemmer og nettverk. En PhD-stilling for en kandidat med kvalifikasjoner innen slavistikk, musikk, kjønnsforskning, og protestbevegelser vil ytterligere befeste ISKs posisjon innen dette viktige tverrfaglige feltet og det vil sikre opplæringen av en ny generasjon</p>

	eksperter med dybdekunnskap på aktive kulturelle, sosiale og politiske prosesser i Hviterussland og den tilgrensende regionen.
Kvalitet på søknaden (herunder evaluering av prosjekt/fagmiljø)	Det foreslåtte PhD-prosjektet knyttes opp mot forskningsprosjektet "Belarusian Music Today: The Harmonies and Discords of an Independent Nation", som p.t. søker om midler fra Norges forskningsråd. Prosjektet oppnådde svært gode resultater i tidligere søknadsomgang (iba karakter 5 av 6 i hver eneste kategori), men nådde dessverre likevel ikke helt opp i 2021. Ny oppgradert søknad er sendt inn i februar 2022, med den nye tittelen «Culture and Repression under Lukashenka: Identity, Gender, and the Future of Belarus». PhD-prosjektet med et eksplisitt fokus på kjønnsperspektivene er et naturlig ledd i prosessen med å styrke og forbedre NFR-prosjektet.
Forslag til veileder(e)	Prof Andrei Rogatchevski (hovedveileder), Dr Yngvar Steinholt (biveilder)
Instituttets rangering av søknaden	

Instituttets/senterets vurdering – Institutt for språk og kultur

Prosjekttittel:	Flerspråklighet og overganger i utdanningssystemet
Strategisk forankring	Prosjektet er strategisk forankret i UiTs målsetting om å være en drivkraft i nord med fokus på levevilkår for de samiske og kvenske samfunnene. Det skal styrke de samiske språkene og bidra til bærekraftsmål nr. fire som går ut på å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle. Det er også aktuelt å trekke fram punktene om tverrfaglig og flerfaglig forskningssamarbeid, samarbeid mellom disiplinlag og lærerutdanning, humanioramiljøenes deltakelse i lærerutdanning og samarbeid på tvers av fag og mellom enheter. Som disiplinlagmiljø bidrar ISK tungt inn i lektorutdanninga for 8-13. Til tross for dette har det tradisjonelt vært lite forskning om tema der disiplinlag (som nordisk) og lærerutdanning møtes. Det foreslåtte prosjektet vil bidra til å endre på dette bildet. Prosjektet vil også styrke forskning på og kompetanse innen språk, mangfold, oppvekst og utdanning i forhold til både innvandring og revitalisering hhv. styrking av samisk og kvensk.
Gjennomstrømmingsevne (navn fullførte dr.gradskand.)	Ragni Vik Johnson disputerte i mars 2021. Anja Pesch på normert tid, Hilde Brox Forskningsgruppen er ennå ung og har dermed ikke uteksaminert mange doktorgradsstudenter. Leder for gruppen har også overtatt veiledningsansvar for flere som er ute i løpet og som ikke er kommet i mål ennå.
Forankring i fagmiljø	Prosjektet er forankret i forskningsgruppen Multilingual North: Diversity, Education and Revitalisation, nærmere bestemt i NFR-prosjektet MultiTrans (Multilingualism in Transition, eller Flerspråklighet og overganger i utdanningssystemet), som fikk finansiering i august 2021.
Rekrutteringsgrunnlag	Rekrutteringsgrunnlaget er godt. Man vil kunne rekruttere fra ulike masterprogram, eksempelvis master innen disiplinlagene nordisk og samisk, grunnskolelærerutdanning 1-7 og 5-10, lektor 8-13, pedagogikk, urfolksmaster, sosialantropologi, for å nevne noen. Ei tidligere utlysning i flerspråkighet og utdanning ved ILP hadde tolv søkere. Flere av disse søkerne må også regnes som godt kvalifisert for denne stipendiatstillingen.
Kvalitet på søknaden (herunder evaluering av prosjekt/fagmiljø)	Forskningsmiljøet er tverrfaglig, aktivt og godt. Det har fått finansiering fra NFR for MultiTrans-prosjektet og har dermed gjennomgått ekstern evaluering nylig (og fått tilslag). MultiTrans, som undersøker samspillet mellom historisk og transnasjonalt mangfold i dagens Nord-Norge, ble vurdert som svært innovativt. Stipendiatprosjektet skal ha hovedfokus på hvordan barn eller unge med samisk eller kvensk bakgrunn opplever dette samspillet. Metodene er klart definert, og stipendiaten vil kunne dra veksler på det arbeidet som allerede er i gang. Prosjektet har også en klar impact fordi resultatene kan bidra til utvikling av praksis og politikk når det gjelder integrering, inkludering, urfolk og transnasjonale minoriteter. Det vil også innebære ny kunnskap om frafall fra opplæring i samisk og kvensk.
Forslag til veileder(e)	Hilde Sollid (ISK), Florian Hess (ILP)

Instituttets rangering av søknaden	3

Innspill om ph.d.-stilling, februar 2022

Fra Hilde Sollid, ISK

Jeg ber med dette om å komme betraktning for tildeling av en stipendiatstilling. Stillinga vil være en del av NFR-prosjektet *Flerspråklighet og overganger i utdanningssystemet* (Multilingualism in Transitions, forkorta til MultiTrans). MultiTrans springer ut av forskergruppa MultiNor. Dette innspillet sendes derfor på vegne av dette forskningsmiljøet.

Faglig beskrivelse og kvalitet

MultiTrans-prosjektet (se også vedlagt prosjektbeskrivelse)

Formålet i MultiTrans er å undersøke samspillet mellom individuelle språkvalg, språkpolitiske føringer og sosiale kontekster ved å se på hvordan individer begrunner og opplever valgene de tar i utdanningsløpet. MultiTrans studerer hva disse valgene betyr for flerspråklige individer med tanke på deres språklige praksiser, identiteter og deltakelse i sosiale settinger. Et viktig grunnlag for prosjektet er forståelsen av overganger inn i, innad i eller ut av utdanningssystemet som anledninger til å foreta språkvalg. Videre ser vi utdanningssystemet som en møteplass for flerspråklige barn og unge med ulik minoritetsbakgrunn. Dette er en situasjonsbeskrivelse som er aktuell blant anna i Tromsø, som vil være et hovedsted for innsamling av data i prosjektet.

Et viktig tema i MultiTrans er møtet mellom historiske og transnasjonale minoriteter. Barn og unge som har tilhørighet til de historiske minoritetene i Norge (som samer og kvener) går i barnehage, skole og høyere utdanning sammen med barn og unge med transnasjonal bakgrunn på grunn innvandring til Norge (eksempelvis fra Australia, Russland, Syria og Tyskland). Unge mennesker med minoritetsbakgrunn har til felles at de ved overganger inn i og ut av utdanningssystemet vil foreta valg som gjelder det å lære og å bruke sitt arvespråk, å lære og å bruke norsk, opplæring i andre språkfag som skolen tilbyr og språklige praksiser i interaksjon med medelever, familie og det øvrige sosiale nettverket. Disse språkvalgene berører den enkeltes flerspråklige repertoar. Samtidig er enkeltindividen en del av den samme språklige økologien slik at valgene deres ikke foregår i et sosialt vakuum. I tillegg er deres språkvalg innramma av ulike språkrettigheter og språkpolitiske målsettinger.

Stipendiatprosjektet

Hittil finnes det lite forskning (nasjonalt og internasjonalt) der man eksplisitt studerer møtet mellom personer som bruker eller på anna vis har et forhold til historiske og nye transnasjonale minoritiserte språk i utdanningssammenheng. MultiTrans-prosjektets fokus på samspillet mellom historisk og transnasjonalt mangfold i dagens Nord-Norge har blitt løftet fram som særskilt innovativ, viktig og relevant av NFRs ekspertpanel og også av forskere i prosjektets nasjonale og internasjonale nettverk. Dette er en viktig grunn for at vi ønsker å styrke MultiTrans-prosjektet ytterligere gjennom en stipendiat som forsker på nettopp dette samspillet. Vi ønsker at stipendiaten skal ha hovedfokus på hvordan barn eller unge med samisk eller kvensk bakgrunn opplever dette samspillet, men er samtidig åpen for at den som tilsettes, kan utvikle et prosjekt med deltakere som har transnasjonal bakgrunn.

Forskningsdesign

MultiTrans er et teametnografisk prosjekt, og hver forsker i prosjektets kjernegruppe (se nedenfor) skal følge 1-2 personer og deres sosiale nettverk gjennom deres overganger i utdanningssystemet. Datamaterialet vil bestå av observasjoner, intervju, bilder, lokale og nasjonale styringsdokumenter, for å nevne det viktigste. Gjennom den etnografiske tilnærminga vil MultiTrans gi innsikt i deltakernes forståelse, erfaring og opplevelser av egne språklige valg i møte med ulike sosiale kontekster i overgangsprosessen og kunne tematisere sammenhenger mellom tidligere erfaringer og framtidsambisjoner. En mer detaljert beskrivelse av metodene finnes i den vedlagte prosjektbeskrivelsen.

Impact

Ved å fremskaffe kunnskap om flerspråklighet i utdanningssystemet, med vekt på overganger og individet, kan prosjektet påvirke praksis og politikk som gjelder integrering, inkludering, urfolk og transnasjonale minoriteter. Dette vil også innebære ny kunnskap om frafall fra opplæring i samisk og kvensk. MultiTrans har et stakeholdernettsverk som skal bidra til å styrke dialogen mellom forskningsarbeid og praksisutøvere.

Fagmiljøet

Kjernegruppa og faglige nettverk i MultiTrans

Prosjektet forankres altså i det tverrfaglige NFR-prosjektet MultiTrans, som fikk finansiering i august 2021. Prosjektperioden er oktober 2021 til oktober 2025. MultiTrans består av en kjernegruppe av forskere fra ISK og ILP på HSL-fak: Hilde Sollid (prosjektleder), Åse Mette Johansen, Florian Hiss (nestleder), Ragni Vik Johnsen. I tillegg har vi med Anja Pesch (INN, tidligere ILP). Kjernegruppa utvides når vi får tilsatt stipendiat og postdoktor (finansiert av NFR) i løpet av våren 2022. Den nye stipendiaten vil også være en del av denne gruppa. Kjernegruppa skal sammen gjennomføre en teametnografi, som fordrer nært samarbeid i alle faser av prosjektet. Innad i kjernegruppa er det fordelt ansvar for overgangene barnehage-barneskole, innad i grunnskolen, ungdomsskole-videregående, videregående-høyere utdanning, og høyere utdanning-arbeidsliv. Alle skal gjennomføre egen datainnsamling, og i neste omgang dele data, analyser og innsikter med resten av gruppa. På denne måten bidrar alle i fellesskap til å belyse de overordna målsettingene i prosjektet. Innad i kjernegruppa vil det også være en fordeling mellom de som skal jobbe primært med historiske og transnasjonale minoriteter. Samtidig er det mange kombinasjonsmuligheter, slik at en ny stipendiat vil ha gode muligheter til å utvikle et eget prosjekt som ikke overlapper med noen av de andre. En ny stipendiat vil med andre ord komme inn i et fagmiljø som har klare målsettinger og planer, samtidig som det er god anledning til å utvikle noe eget innad i prosjektet.

MultiTrans bygger også på kjernegruppas erfaringer fra ulike sammenhenger nasjonalt og internasjonalt i måten stipendiaten skal følges opp (se beskrivelse av vår veiledningsstrategi nedenfor). Målet er å inkludere stipendiaten i vårt aktive fellesskap og gi en solid faglig-sosial ramme til å utvikle seg i. Stipendiaten vil møte prosjektets partnere og nettverk. Partnere er lokale, nasjonale og internasjonale forskere som skal bidra gjennom samskriving og felles arrangement i prosjektet. I tillegg har vi et interessenettverk bestående av folk som arbeider i utdanningssektoren lokalt (Tromsø og omegn). Vi har også et forskernettsverk av forskere nasjonalt og internasjonalt som inviteres til utvalgte arrangement.

MultiNor-forskningsgruppa

MultiTrans springer ut av forskergruppa MultiNor (Multilingual North: Diversity, Education and Revitalisation). MultiNor er en tverrfaglig forskningsgruppe med medlemmer på ILP og ISK. Vi samarbeider også med Senter for samiske studier. Gruppa har assosierte medlemmer Universitetet i Oslo, Umeå universitet, Universitetet i Agder samt et bredt nettverk av nasjonale og internasjonale faglige kontakter. MultiNor har vokst fram av den tidligere LAIDA-gruppa. MultiNor representerer et generasjonsskifte og et fagmiljø som igjen konsoliderer seg som et aktivt forskningsmiljø med klare ambisjoner. Forskergruppa har i denne tidlige fasen god støtte i Pia Lane fra MultiLing/UiO som har vært professor 2 i perioden 2019-2021. Resultater fra den første fasen av MultiNor er blant anna:

- Ragni Vik Johnsen disputerte mars 2021. Johnsen ble tildelt Anne Hvenekildes hederspris for sin avhandling under NOA-konferansen februar 2022.
- Vi fikk tilslag på prosjektsøknad til NFR på prosjektet Multilingualism in Transitions andre gang vi søkte.
- MultiNor er involvert i en prosjektsøknad som fikk tilslag hos NFR i 2019 om sammenheng mellom språkteknologi og samisk skrivekyndighet (samarbeid mellom Giellatekno og MultiNor).Ph.d. starter opp høsten 2021.
- MultiNor står bak et temanummer *Acta Borealia* (våren 2021) redigert av Florian Hiss, Anja Pesch og Hilde Sollid
- MultiNor arrangerte et ph.d.-kurs/SummerSchool om språkrevitalisering i 2019 i samarbeid med MultiLing (Senter for fremragende forskning om flerspråklighet ved UiO)
- MultiNor arrangerer av SONE-konferanser våren 2022 og våren 2023 (Sosiolingvistisk Nettverk)
- Florian Hiss fikk vise sin dokumentarfilm «Hva språk har å si» (laga i samarbeid med filmskaper Anwar Saab) på filmfestivalen Spotlight on Academics (Canada).
- Det pågår samskrivingsprosjekt mellom Pia Lane og Åse Mette Johansen og mellom Pia Lane, Leena Niiranen og Hilde Sollid
- Forskermiljøet formidler aktivt i både vitenskapelige og populærvitenskapelige sammenhenger (se Cristin).

Strategisk forankring

MultiTrans og MultiNor har en tydelig anvendt profil og tar utgangspunkt i dagsaktuelle tema og problemstillinger. UiTs nye strategiplan fram mot 2030 er under arbeid, men også her kommer det tydelig fram at universitetet sikter på å «være tett på fag, folk og samfunnspulsen der vi er» (UiT 2030 Notat om strategiprosessen) og å løse samfunnsutfordringer. MultiTrans søker å skaffe fram kunnskap som kan gi svar på konkrete og godt dokumenterte samfunnsutfordringer. I prosjektplanen er det lagt inn verktøy for å utvikle og formidle løsninger til praksisfeltet.

Et viktig bidrag fra prosjektet vil være knytta til det møysommelige arbeidet med å styrke de samiske språkene som i dag anses for trua eller alvorlig trua språk (jf. UNESCOs oversikt). Prosjektet vil slik sett være en måte å konkretisere UiTs målsetting om å være en drivkraft i nord med fokus for levevilkår for de samiske og kvenske samfunnene. Kunnskapen er ikke bare relevant og aktuell for UiTs nærmeste region ettersom (re)vitalisering av urfolksspråk er et dagsaktuelt tema verden over. Tiåret 2022-2032 er utpekt som International decade of Indigenous languages av FN. Prosjektet er også et bidrag til å nå FNs

bærekraftsmål nr. 4, som går ut på å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle. Dette er også relevant for personer med transnasjonal bakgrunn som skal finne seg til rette og delta i lokalsamfunn i nord som har en lang historie som flerkulturelt sted.

MultiTrans og MultiNor bidrar aktivt til flere av punktene i HSL-fakultetets strategi 2018-2022. Her er det særlig aktuelt å trekke fram punktene om tverrfaglig og flerfaglig forskningssamarbeid, samarbeid mellom disiplin-fag og lærerutdanning, humanioramiljøenes deltakelse i lærerutdanning og samarbeid på tvers av fag og mellom enheter. Som disiplin-fagmiljø bidrar ISK tungt inn i lektorutdanninga for 8-13. Til tross for dette har det tradisjonelt vært lite forskning om tema der disiplin-fag (som nordisk) og lærerutdanning møtes. Den foreslåtte stipendiatstillinga vil bidra til å endre på dette bildet. Kjernegruppa gjør seg allerede noen systematiske erfaringer sammen med seks masterstudenter på 5-10 (ILP) og 8-13 (ISK) som skriver masterprosjekter knytta til MultiTrans.

Livslang læring i Nord gjennom etter- og videreutdanning er et viktig strategisk satsingsområde for UiT. Fagmiljøet på nordisk språkvitenskap fikk i konkurranse med andre fagmiljø i Norge tilslag hos Utdanningsdirektoratet på et EVU-tilbud for lærere på 8-13-trinn innen flerspråklighet og norsk som andrespråk. Ut over dette bidrar forskere i MultiNor-gruppa bidrar aktivt til kompetansehevingssarbeid i utdanningssektoren gjennom ReKomp og DeKomp. Her erfarer vi et markert behov for kompetanse innen språk, mangfold, oppvekst og utdanning, i forhold til både innvandring og bevaring og revitalisering av samisk og kvensk. Å utdanne en ph.d.-kandidat i flerspråklighet og utdanning vil styrke og utvide tilgjengelig spisskompetanse innen disse områdene, som vil være verdifull for HSL-fakultetet, UiT og samfunnet i Nord.

For å sikre en avklart organisatorisk forankring for stipendiaten, skal stipendiaten ha tilhørighet til ISK. I tillegg til at MultiTrans vil være stipendiatens nærmeste fagmiljø, vil det øvrige fagmiljøet både på ISK og ILP vil bidra til faglige omgivelser der flerspråklighet og også revitalisering er et interessefelt for mange.

Rekruttering

Når det gjelder rekruttering, vil vi kunne rekruttere blant kandidater fra en rekke ulike masterprogram, eksempelvis master innen disiplin-fagene nordisk og samisk, grunnskolelærerutdanning 1-7 og 5-10, lektor 8-13, pedagogikk, urfolksmaster, sosialantropologi, for å nevne noen. Kandidater som har kompetanse innen sosiokulturell lingvistikk og utdanning vil være særlig aktuelle. Uavhengig av faglig tilhørighet vil det kreves kompetanse i å kunne jobbe med flerspråklighet og språkbruk. Vi har allerede erfaring fra en utlyst stipendiatstilling i flerspråklighet og utdanning ved ILP. Til denne ene stillinga var det tolv søkere. Flere av disse søkerne må også regnes som godt kvalifisert for denne stipendiatstillingen.

Veiledning av stipendiater

Veiledere og veiledningserfaring

Undertegnede vil være den ene av to veiledere for stipendiaten. Florian Hiss (ILP) vil være aktuell som biveileder, og her beskrives derfor begge erfaringer. Endelig sammensetting av veileder-teamet avhenger av hvordan stipendiaten velger å profilere sitt prosjekt innafør ramma av MultiTrans.

Oversikt over Hilde Sollids veiledning

- Anja Pesch (veiledere: Sollid/Eriksen/Høier) faststilling som førsteamanuensis, INN
- Hilde Brox (veileder: Sollid), fast stilling som førsteamanuensis, ILP
- Åse Mette Johansen (veiledere: Bull/Sollid) fast stilling som førsteamanuensis, ISK
- Monica Sætermo (veiledere: Sollid/Hårstad), fast stilling som universitetslektor, ILP
- Marit Sundelin (veiledere: Sollid/Alstad/Høier), fast stilling som universitetslektor, ILP
- Vibeke Øie (veiledere: Sollid/Fjørtoft), fast stilling som universitetslektor, ILP
- Sandra Rahka (veildere: Rønning/Sollid), stilling som stipendiat, Nord universitet (permisjon fra fast stilling i lulesamisk)

Som oversikten har Hilde Sollid veileda til sju stipendiater. Pesch og Brox har fullført sine ph.d.-prosjekt, og begge er i faste stillinger. Pesch er med i kjernegruppa på MultiTrans og bidrar på denne måten til videreutvikling av fagmiljøet. Rahka er kommet halvveis i sitt prosjekt om sterke språkopplæringsmodeller i samisk i lulesamisk område. Johansen, Sætermo, Sundelin og Øie er alle ferdige med sine stipendiatperioder og jobber nå i faste stillinger på UiT. Øie hadde sluttseminar i januar 2022. Johansen er i kjernegruppa av MultiTrans og Sætermo er med i MultiNor. Det skal understrekes at alle er ansatt i faste stillinger og bidrar til undervisning og forskning innafor de rammene de har i sine stillinger. For fire av de (Brox, Johansen, Sætermo og Rahka) har jeg kommet inn som veileder (enten hoved- eller biveileder) etter at kandidaten har kommet i gang med prosjektet.

Ut over denne erfaringa med veiledning har undertegnede vært ekstern leser for tre kandidater (UiO, NTNU og Umeå) og jeg har sittet i ni bedømmelseskomiteer for doktoravhandlinger (UiT, UiO, UiA, Umeå), og vært opponent i seks av disse. Dette gir et godt grunnlag for å vurdere hvilket faglig nivå som forventes av stipendiater i Norge i dag.

Oversikt over Florian Hiss' veiledning

- Ragni Vik Johnsen (Veiledere: Bull/Hiss/Svendsen), fast stilling som førsteamanuensis, ILP

Hiss har deltatt i, og fått godkjent, UiTs kurs i forskningsveiledning og har veiledningserfaring på ph.d.-nivå som biveileder for Ragni Vik Johnsen. Dette doktorgradsprosjektet er gjennomført innenfor normert tid. Johnsen er ansatt som førsteamanuensis ved ILP og medlem i MultiTrans-kjernegruppa.

Veiledningsstrategi

Ettersom MultiNor ikke har eksistert som forskergruppe i lang tid, kan dermed ikke gruppa vise til en lang tradisjon for å utdanne doktorgradsstudenter, men basert på de erfaringene vi samla sett har i MultiNor (og LAIDA før dette) er det i MultiTrans lagt vekt på å designe et veiledningsopplegg med tett oppfølging av stipendiater i prosjektet, med årlige prosjektseminar (startseminar, midtveisseminar og sluttseminar) og tett faglig fellesskap rundt kjerneaktivitetene i prosjektet (bl.a. dataseminar og leseseminar). Stipendiaten vil få to veiledere fra kjernegruppa. Dette veiledningsopplegget vil dels være en styrke for stipendiaten og dels vil MultiNor bygge veilederkompetanse i fellesskap. Framdriftsplanen for MultiTrans-prosjektet inkluderer også milepæler for framdriften av stipendiatprosjekter.

MultiTrans understreker også muligheten for veiledning ut over det individuelle veiledningsforholdet mellom stipendiat og veiledere. Stipendiaten vil få støtte fra et velfungerende forskningsmiljø og vil gjennom MultiTrans-prosjektet få tilgang til et nasjonalt

og internasjonalt nettverk av samarbeidspartnere samt et regionalt stakeholdernetttverk. Det internasjonale nettverket kan med fordel også benyttes for å gjennomføre utenlandsopphold. I tillegg er det en fordel for stipendiatens arbeid at veiledere og forskningsmiljøet driver med egen forskning innenfor samme prosjekt. MultiTrans har altså allerede tilrettelagt på ulike måter for at prosjektets stipendiater vil få god faglig støtte og kan gjennomføre ph.d.-utdanninga innen normert tid.

Instituttets/senterets vurdering – Institutt for språk og kultur

Prosjekttittel:	Arctic Voices in Art and Literature in the Long Nineteenth Century
Strategisk forankring	Prosjektet må sees i sammenheng med HSLs strategiske satsning på arktisk forskning. Videre innordner det seg under UiTs satsningsområde når det gjelder utvikling av humanistisk kunnskap om og i nord og vektleggingen av urfolks kompetanse i tilknytning til klimaendringer.
Gjennomstrømmingsevne (navn fullførte dr.gradskand.)	Forskningsgruppen har nettopp ansatt sin første stipendiat og kan ikke dokumentere gjennomføringsevne.
Forankring i fagmiljø	Prosjektet er forankret i forskningsgruppen Arctic Humanities som samler flere fagmiljø på ISK: kunsthistorie, nordisk, engelsk og tysk litteraturvitenskap, medie- og dokumentasjonsvitenskap, samt Polarmuseet.
Rekrutteringsgrunnlag	Rekrutteringsgrunnlaget er godt, man kan rekruttere fra ulike fagdisipliner (kunsthistorie og engelsk og nordisk litteraturvitenskap). Fagmiljøet har oversikt over ISK-masterstudenter som har skrevet oppgaver eller tatt emner med samisk, arktisk og/eller kolonial tematikk. Stillingen vil være attraktiv for internasjonale søkere, og i rekrutteringsprosessen vil faggruppen kontakte sitt nettverk av aktuelle fagmiljøer i Skandinavia, Storbritannia, Irland, Grønland, Canada og Alaska.
Kvalitet på søknaden (herunder evaluering av prosjekt/fagmiljø)	<p>Fagmiljøet er godt med høy faglig aktivitet. Samlet sett har medlemmene lang erfaring innenfor arktisk-humanistisk forskning. Forskningsgruppen har også nært samarbeid med forskere med urfolkstilhørighet i Sápmi, Grønland og Alaska.</p> <p>Stipendiatprosjektet skal være en del av NFR-prosjektet Arctic Voices. Det skal undersøke ufortalte og upubliserte historier om koloniale møter mellom arktiske urfolk eller arktiske dyr og imperialistiske aktører gjennom analyse av tekst, bilder og gjenstander som har sitt utgangspunkt i møtet mellom kolonialmakt og urfolk. Viktig for tilnærmingen er aktiv bruk av urfolkshistorie, kunnskap og perspektiver gjennom å konsultere kilder innen antropologi og urfolkssamfunn i prosessen. Ei målsetting er å rekonstruere offentlig kunnskap om Arktis, der urfolks historie i og relasjoner til regionen synliggjøres sammen med historier om Vestlig utnyttelse, vold og dominans. Et annet mål er at dette skal føre til økt bevissthet om hvordan de historiske, koloniale strukturene fortsetter bidra til endringer i framtiden.</p>
Forslag til veileder(e)	Ingeborg Høvik (hovedveileder) og andre fra forskningsgruppen som biveileder.

Instituttets rangering av søknaden	4

Søknad om stipendiatstilling (oppstart 2023) tilknyttet forskningsgruppa *Arctic Humanities* og NFR-prosjektet *Arctic Voices*

Forskningsgruppa *Arctic Humanities* (nivå 1) søker om å få tildelt en stipendiatstilling i kunsthistorie eller litteraturvitenskap (engelsk/nordisk) ved Institutt for språk og kultur.

Forskningsgruppa har prosjektet *Arctic Voices in Art and Literature in the Long Nineteenth Century* (kortnavn, *Arctic Voices*), som ble tildelt prosjektmidler (8 millioner) fra NFRs Unge forskertalenter for perioden 2020-2024. Ingeborg Høvik er leder for NFR-prosjektet og forskningsgruppa; Sigfrid Kjeldaas er ansatt som forsker (NFR, 2022-2024) og Lena Klein som ph.d.stipendiat (NFR, 2021-2024).

Tema for ph.d. avhandlingen

Vi ønsker å knytte stipendiatstillingen fra HSL til NFR-prosjektet, som er forskningsgruppas hovedsatsning framover. Ph.d.avhandlingens empiri, teoretiske rammeverk og geografiske og temporale avgrensning skal derfor passe med interessene og målsettingen for *Arctic Voices*.

Arctic Voices er et postkolonialt prosjekt som samler og skriver fram historier som viser til de som var på den mottagende siden av europeisk, settler-amerikansk og russisk imperialisme i det utvidede 1800-tallet. Vi undersøker ufortalte og upubliserte historier om koloniale møter mellom arktiske urfolk eller arktiske dyr og imperialistiske aktører gjennom analyse av tekst, bilder og gjenstander som har sitt utgangspunkt i det Mary Louise Pratt i boka *Imperial Eyes* (1992, 2008) har definert som kontaktsoner.

Primærmaterialet vår er blant annet reise- og ekspedisjonsberetninger, arkivmateriale, maleri, skulptur, tegning og fotografi. I analyse av dette, bruker og utvikler vi teoretiske begreper og metodologi fra post- og dekolonial teori og forskningsmetode, feministisk økokritikk og urfolksmetodologi for å 1) eksponere illusjonene i de moderne framskrittets narrative (vitenskapelige, teknologiske, moralske) som fulgte koloniale prosjekter i den arktiske regionen, 2) dokumentere innvirkningen europeisk, amerikansk og russisk imperialisme hadde på menneske- og dyreliv i Arktis, 3) der det er mulig, skrive fram

arktiske urfolks kunnskap, kreative uttrykk, opplevelser, motstand og påvirkning i ulike kontaktsoner.

Viktig for tilnærming vår er aktiv bruk av urfolkshistorie, kunnskap og perspektiver gjennom å konsultere kilder innen antropologi og urfolksforskning og oppsøke relevante kunnskapsholdere og urfolkssamfunn i prosessen.

Vi har et nært samarbeid med forskere med urfolkstilhørighet i Sápmi (Kjellaug Isaksen), på Grønland (Axel Jeremiassen) og i Alaska (Maria *Shaa Tlaá* Williams). Samarbeidet innebærer blant annet en felles utstilling med Senter for nordlige folk, samskriving av artikler og papers, popularisering og oversetting til grønlandsk av forskningsartikkel i tidsskriftet *Kalaaleq*. Maria Shaa Tlaá Williams (University of Alaska) bidrar til veiledningen av Lena Klein og i planlegging av et symposium ved Anchorage Museum i april 2022.

Vi vil dra veksler på dette nettverket også i rekrutteringen til stipendiatstillingen, slik at vi når søkere med urfolksbakgrunn.

Forankring i fagmiljø

Mens *Arctic Voices* er et internasjonalt prosjekt med medlemmer fra Sverige, England, Irland, Tyskland, Canada, Australia, Grønland og Alaska, vil HSL-stipendiatens lokale tilknytning være til et godt etablert og tverrfaglig miljø ved ISK. Forskningsgruppa *Arctic Humanities* består av Svein Aamold, Elin Haugdal, Lena Klein (NFR-stipendiat, *Arctic Voices*) og Ingeborg Høvik (alle kunsthistorie), Lisbeth og Henning H. Wærp (nordisk), Sigfrid Kjeldaas (engelsk litteratur), Silje Gaupseth (Polarmuseet), Charis Gullickson (stipendiat kunsthistorie/kurator Nordnorsk kunstmuseum), Roswitha Skare (MDV) og Marie-Theres Federhofer (tysk kultur og litteratur).

Denne gruppa kjennetegnes av lang erfaring i arktisk-humanistisk forskning og et bredt og solid internasjonalt nettverk som vi har bygget opp over tid. I tillegg til en rekke aktuelle vitenskapelige publikasjoner, har de fleste deltagerne enten ledet (Aamold og H. Wærp) eller deltatt (Haugdal, L. Wærp, Kjeldaas, Gaupseth, Skare, Høvik) i en eller flere av de tre Nordområde-orienterte, NFR-finansierte prosjektene ved ISK siden 2006: *Arctic Discourses*, *The Sámi Art Research Project* og *Arctic Modernities*. Tre av deltagerne i *Arctic Voices*, inkludert prosjektleder, er tidligere stipendiater/postdok på *Arctic Discourses* eller *Arctic Modernities*.

Forskningsgruppa *Arctic Humanities* representerer et aktivt forskningsmiljø som har fått forespørsler fra internasjonale forskere (blant annet Eavan O'Dochartaigh, postdoktor ved University of Galway, og Isabelle Gapp, postdoktor University of Toronto) om opphold som gjesteforskere ved UiT og tilknyttet vår forskningsgruppe.

I 2021 deltok vi med eget panel/sesjon på to konferanser (*Arctic Frontiers* og *Arctic Science Summit Week*), S. Kjeldaas vant Nansen Early Career Award for vår digitale boks under *Arctic Frontiers*, forskningstruppeleder deltok med paper på konferansen *Greenland-Denmark 1721-2021* (Aalborg Universitet), i diskusjonspanel under *Nuuk nordisk kulturfestival* på Grønland, holdt gjesteforelesning ved Københavns universitet og Ilisimatusarfik (Grønlands universitet) i Nuuk, og gjorde formidlingsarbeide (innspilling til audioguide) ved the Scottish National Portrait Gallery i Edinburgh. Forskningsgruppa holdt diverse workshops, seminarer og gjesteforelesninger (online), sistnevnte i samarbeid med Renée Hulan og University College of Dublin Centre for Canadian Studies.

I 2022 arbeider vi med ferdigstillelsen av et dobbeltnummer om «counter-stories from the Arctic contact zone» for tidsskriftet *Interventions: International Journal of Postcolonial Studies*. Vi har også organisert et internasjonalt symposium, «Decolonizing Arctic History», ved Anchorage Museum i samarbeid med Julie Decker (direktør) og Maria Shaa Tlaá Williams (University of Alaska, Anchorage) som del av programmet under museets *North x North Summit and Festival*. Dette symposiet, som består av paper presentasjoner og diskusjonspaneler, finner sted i begynnelsen av april og er startskuddet for arbeidet med et nytt temanummer i et internasjonalt tidsskrift samt en utstilling (i samarbeid med Senter for nordlige folk) og utstillingsbok (ferdigstilles 2024).

For 2023 planegger vi en internasjonal konferanse ved UiT der arbeidet med disse prosjektene (temanummer, utstilling, utstillingsbok) fortsetter.

I tillegg har vi jevnlige møter i Tromsø, blant annet for å lese og diskutere teoretiske tekster for å samkjøre bidragene til prosjektet og gi veiledning til stipendiatene.

Stipendiaten fra HSL vil tre inn i et engasjerende og dynamisk forskningsmiljø bestående av tidlig-karriere og seniorforskere. Dette vil gi kandidaten et sterkt og godt miljø som vil bidra til å fremme progresjon og utvikling av ph.d.prosjektet og gjøre at stipendiaten tas inn i og blir en del av fagfeltet (*enculturation*) og utvikler seg til å bli en selvstendig og analytisk forsker.

HSL-stipendiatens veiledere vil være tilknyttet forskningsgruppens nettverk, mens hovedveileder vil ha fast stilling ved UiT. I forskningsgruppa er det flere som har kompetanse til å hovedveilede HSL-stipendiaten. Forskningsgruppen vil ta ansvar for at stipendiaten får relevante ph.d.kurs og veiledning (individuell og i gruppe).

I løpet av prosjektperioden (2020-2024), vil prosjekt- og forskningsgruppeleder utvikle et nytt prosjekt og søke om EU-midler. Dette kan åpne for videre rekruttering av HSL-stipendiaten.

Rekrutteringsgrunnlag

Stipendiatstillingen vi ønsker å lyse ut favner flere fagdisipliner (kunsthistorie og engelsk og nordisk litteraturvitenskap), hvilket utvider rekrutteringsgrunnlaget. ISK har utdannet mange masterstudenter som har skrevet oppgaver eller tatt emner med samisk, arktisk og/eller kolonial tematikk, og vi kjenner til flere tidligere studenter som kan være aktuelle søkere. Stillingen vil være attraktiv for internasjonale søkere, og i rekrutteringsprosessen vil faggruppen kontakte sitt nettverk av aktuelle fagmiljøer i Skandinavia, Storbritannia, Irland, Grønland, Canada og Alaska.

Strategisk forankring UiT/HSLs satsningsområde

Forskningsgruppen svarer til HSLs strategiske satsning på arktisk forskning blant annet med opprettelsen av *Senter for arktisk humaniora* (ARCHUM). Videre er vi del av UiTs satsningsområde når det gjelder utvikling av humanistisk kunnskap om og i nord og vektleggingen av urfolks kompetanse i tilknytning til klimaendringer. I tråd med UiTs retningslinjer og FNs bærekraftsmål, handler prosjektet vårt om å rekonstruere offentlig kunnskap om Arktis, der urfolks historie i og relasjoner til regionen synliggjøres sammen med historier om Vestlig utnyttelse, vold og dominans. Forhåpentlig vil økt bevissthet om hvordan de historiske, koloniale strukturene fortsetter bidra til endringer i framtiden.

Vi setter pris på om søknaden blir vurdert.

Vennlig hilsen,
Ingeborg Høvik

Førsteamanuensis i kunsthistorie

Prosjektleder *Arctic Voices in Art and Literature in the Long Nineteenth Century*

Leder av forskningsgruppa *Arctic Humanities*